XIII. évfolyam. Csáktornya, 1896. október 25-én 43. szám.

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése, Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilttterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számittatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtatnak: Budapesten: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukes M., Oppelik A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brünben: Stern M.

Nyilttér petitsorra 40 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Wlassics miniszter jelöltsége Csáktornyán.

A lapunk mult számában jelzett képviselő jelölő nagy értekezletet mult vasárnap délután 3 órakor tartották meg Csáktornyán. A hangulat után itélve, melyet a vasárnap lefolyt előértekezlet teremtett meg az egész választó-kerületben, előre lehetett látni, hogy a vasárnapi gyülésnek igen impozáns lesz a lefolyása.

És ebben nem is csalódtunk. Ünnepre készült nemcsak Csáktornyának polgársága, mondhatni teljes számban, de a választókerület többi lakossága is tekintélyes sokaságban gyülekezett a zászlók alá, hogy félreérthetetlenül adja kifejezését annak, ki lesz a választó-kerületnek jövendőbeli képviselője?

S fokozta az érdeklődést a szombaton délután érkezett távirat, mely tudtára adta az intéző-bizottságnak, hogy a miniszter ő kegyelmessége személyesen jön le a vasárnap megtartandó konferenciára, mely alkalommal egyuttal beszámoló, illetőleg programmbeszédet fog mondani.

A hir csakhamar elszéledt. A város zászlódiszt öltött. A város képviselő-testülete gyülést tartott, hogy a fogadtatás körülményeit megbeszélje.

A városi gyülésen.

melyet nagy érdeklődés mellett Vrancsits Károly városbiró elnöklete alatt d. e. 10 órakor megtartottak, elhatározták, hogy az előljáróság és képviselő-testület korporative vesz részt a fogadtatáson és utasitották a város előljáróságát, hogy az intézetek és hivatalok vezetőségeit, valamint a polgárságot is a miniszter érkezése felől hivatalosan értesitsék s egyáltalában minden lehetőt elkövessenek, hogy a rögtönzött fogadtatás minél fényesebb legyen.

S daczára annak, hogy csak nagyon rövid idő állott rendelkezésre,

a fogadtatás

mégis igen sikerült volt. Száz meg száz választó-polgár szorongott ott a pályaudvaron, hogy szive mélyéből üdvözölje volt és leendő országos képviselőjét.

Pontban egy órakor érkezett meg a gyorsvonat, mely a minisztert hozta. A mint a népszerü kormányférfi alakja Rényi titkár társaságában látható lett, riadó éljenzés harsogott végig az egész vonalon, mely meg nem szünt addig, mig csak Szabó Imre volt országgyülési képviselő a szabadelvü-párt elnöke, üdvözlő beszédét meg nem kezdte s a miniszter arra nem válaszolt, mi csak ujabb kitörésre adott ismét okot a lelkesedő, nagyobbrészt intelligens közönségnek, melynek soraiban ott láttuk a vármegye főispánját és Perlak intelligenciájából is számosakat.

A fogadtatás formalitásain átesvén, a miniszter Krasovecz Ignácz dr. fogatján helyet foglalván, mintegy 30 kocsitól kisérve tartotta bevonulását Csáktornyára.

Élénk éljenzés kisérte a népszerü jelöltet az egész hosszu vonalon, ki Krasovecz dr. vendégházához szállván, rövid pihenés után barátai körében ebédhez ült.

A gyülés.

Ez alatt egymás után érkeztek meg a vidék választói, sokan zászlók alatt, hogy a csáktornyai választó-polgárokhoz csatlakozva, a Zrinyi-szálloda nagytermében gyülekezzenek. Még nem volt fél három s a terem már egészen megtelt s a mikor 3 órakor Szabó Imre a gyülést megnyitotta, alig lehetett a tágas teremben megmozdulni.

Szabó Imre felhivására, ki a gyülekezésnek czélját előadta, hogy elnököt és jegyzőt válasszanak, az értekezlet egyhangulag, nagy lelkesedéssel őt választotta meg ujból elnöknek, mit ő elfogadott, Pálya Mihály polg. isk. igazgatót meg jegyzőnek. A végrehajtó-bizottság alelnökei: Tóth István, Pruszátz Alajos, Petrics Ignácz, Czvetkovics Antal, Krasovecz Ignácz, dr. Böhm Ignácz; jegyzők: Farnek László dr., Hajós Ferencz dr., Thorday János; pénztárosok: Hirschmann Leó és Sipos Károly lettek. Azonkivül a választókerület községeiből összesen 120 tagot választottak még a bizottságba.

Ezután Ziegler Kálmán közjegyző emelt szót, hogy kijelentse, miképa a mostani viszonyok között nem tartja a választó-kerületre

TÁRCZA.

Modern mese.

Nem minden temetés egyformán megindító. Vannak temetések, melyeknél a könyár, a diszkoporsó és tömérdek koszoruk ellenére hiányzik valami, a mi meghatóvá teszi az emberek szertartásos, e földön utolsó szereplését. Hogy rövidesen fejezzem ki magamat, a látványos temetések legtöbbjénél hiányzik a halál tragikuma, emberek mennek a temetésre, a kik a konveniencia törvényei szerint bánatosak, de szivökben a szánalom és részvét föl nem serked, mert hiszen nem a halottat sajnáljuk rendszerint, hanem a kit a halott maga után hagyott. A meghalt emberről az alsó nép fatalismusával hisszük, hogy jól járt. A talmi bánat és csinált gyász, nem különben a papnak kenetes beszéde nem használ, mert tudjuk, hogy kötelességből beszél és a stólájáért. Azért nagyon ritka a szomoru temetés.

... Hanem a Mihály István temetése mégis e ritkaságok közé tartozott. Pedig az özvegy nem törtdelte a kezét, nem roskadt le kisérője karjaiba, nem figyelte hitvesi koszoruját az ő felejthetetlenjének, vajjon jól, vásári ügyességgel helyezték-e azt el a koporsójára, — a mint az egy férjet sirató özvegyet megillet. Nem sirt, de kivillogott szeméből az őrületes fájdalom. Őrző angyal vezeti ilyenkor tátongó örvényen át a gyászos özvegyeket. És ha az angyal erőtlen a fájdalom démonán, akkor következik be a katasztrófa. Szerencsére mostanában — minél ritkábban.

Rettenetes volt Mihályné az ő szent fájdalmában. Azért volt szomoru a Mihály temetése.

De elmult! És a fájó asszonyt még a részvétlátogatások kalváriájával se háborgatták. Az idő mindég gondoskodik friss és nem ilyen szomoru thémákról, fölkavarja kicsiny emberek nagy botlásait, kicsiny emberek kapaszkodó szerencséjét: az irigység megkapja foglalkozási anyagát. Kezdték a szép asszonyt elfelejteni.

Ki vetett volna ügyet, hogy az elsiratott Mihály, a város egyik tevékeny férfia, a maga háztartása körül egy pár sulyosabb természetü, kiegyenlitetlen ügyet hagyott. Mihály Istvánné heroikus küzdelmet fejtett ki a kielégitésre váró, nyughatatlan s nagy részben ártatlan emberek megnyugtatására. Csodálatos ebben a modern korban, hogy olyan adósságokat is kifizetett, melyeket a törvény semmi szin alatt nem itélt volna meg, egy erkölcsi kötelesség szent tudatában tette, a halottnak becsületes nevét még a sirban is meg kell véden.

Nincs mit csodálkozni, hogy igy aztán a balkonos szép Mihály házból ki kellett költözniе. A rokonság szidta. Csupán hitelezői magasztalták hős lelkét és némi meghatottsággal látták, hogy egy kis nádfedeles kis házba vonul az özvegy. Megindultak voltak, de azért az adósságot nem tekintették — nem létezőnek. Barátnői végkép szakitottak vele — csupa szeretetből. Szegény asszonyt csak zavarnák a szegénységben. Rajta kell lenni, hogy a nőegyleti választmányi tagságról lemondjon. Végre is, ki nem birja, ne teljesitsen emberbaráti feladatokat. Örüljön, ha a maga emberségéből megélhet.

A magános özvegy aztán a legszenvedélyesebb temető járóvá változott. Ott volt neki mindene, abban a fölhantolt sirban. Mily igaz könnyek pörögtek le arczán.

— Istvánom, kőkeresztre nem tellik! — és átölelte az egyszerü fakeresztet, melyet magával vonszolt a süpedő föld.

Egy őszi este kissé tovább merengett férje sirjánál. Szivét megijesztette valami előre törő hang. Egy kis gyermek siránkozott ott valakiért, vagy tán magáért, hogy milyen isten árvájának maradt ezen a gyászos földön. Mihályné kész elhatározással emelte föl a siró gyermeket.

— Mamád fekszik itt?

— Az.

— Nincs senkid?

— Nincs.

— Jöjj velem, ezután én leszek a te mamád.

Mintha a könyörületes gondviselés küldötte volna elébe az árva gyermeket. Az életösztön vette hatalmába. Mintha megváltozott volna a világ, egyszere másként látta a dolgokat, másnak az embereket. Azt hitte, fátuma betelt és a gyermeket neki kell fölnevelnie. Szerencsére otthon jó nevelést kapott, mint kitünő zongorázót a hangversenyek pódiumáról ismerte a közönség és kapvakaptak a hiren, hogy Mihály Istvánné zongoraórákat fog adni. Egy-két keserü pilulát lenyelettek vele, mert az emberek szive kérges és egy erőltetett szellemes mondásért még apát is kész a legtöbbünk megtagadni.

üdvösnek, hogy pártja részéről is még egy 3-ik jelölt fölléptettessék. Ezért a nemzeti-párt ezuttal nem kandidál; de tekintve a néppárt veszedelmes voltát és a szabadelvüpárt jelöltjének tekintélyét, ki választó-kerületének még igen sokat tehet, passivitásából elveinek föntartása mellett kilép és e választás alkalmával egész szivvel-lélekkel Wlassicsra adja szavazatát.

Miután Szabó a nemzeti-párt elhatározását megköszönte volna, a jelenvoltak egyhangulag Wlassics Gyula drt kiáltották ki nagy lelkesedéssel képviselő-jelöltté.

A programmbeszéd.

Négy órára járt már az idő, a midőn nagy küldöttség élén Wlassics miniszter vagy 600 választója előtt megjelent. Falakat megrázkódtató éljenzés fogadta beléptekor, ugy, hogy Szabó elnök szavait kezdetben alig lehetett kivenni, a mikor a jelöltséget neki fölajánlotta.

A miniszter a jelöltséget elfogadta, melyből kifolyólag hosszabb beszédet mondott.

Első sorban is megköszönte, hogy a kerület öt év alatt most már 3-ad izben ajándékozza meg bizalmával, majd kiterjeszkedett egy óráig tartó beszédjében a kultura, kultusz és az általános politika kérdéseire. Felsorolva azokat a fontos törvényjavaslatokat, melyeket kulturális ügyekben elő fog terjeszteni, emliti, hogy az összes iskolák tantervének revíziójával foglalkozik s hogy kivált a polgári iskolák reformja s a tanitóképezdék szinvonalának emelése képezik első sorban különös gondját. Kifejti, hogy a kultura kiépitése tekintetében a nemzetnek egész erejét kell összeszednie a nemzeti közoktatás minél hatalmasabb arányu kiépitésére, mert a nemzeti közoktatás hatalmas fölvirágzása nélkül e nemzet felsőbb foku kulturát el nem érhet soha. Ezért társadalom, állam, egyház mindent elkövessenek, hogy ez eléressék, még pedig az eddiginél nagyobb eszközökkel. Meg kell változnia a társadalom felfogásának is. Minden kör ugy becsültessék meg, a mennyire e kulturális feladatának eleget tenni képes, mert — sajnos — Magyarországon a nemzeti erők fejlesztésében feudális nézetek uralkodnak. Reformokat akar behozni, de azért tabula rázát csinálni nem akar, mert nem czélja az eddig elért eredményeket koczkáztatni, azokat csak fejleszteni akarja. S ezért azt óhajtja, hogy az egész intelligenczia támogassa őt ebbeli törekvésében.

A kultuszpolitikában a béke a jelszava. Az állam és egyház közötti félreértésnek elsimitása a kormány czélja, mert belátja, hogy az állam alapja a vallásos érzületben van, de csakis az igaz, benső vallásban. Ezért soha se volt az a czélja, hogy a kettőt egymástól elválaszsza. Sőt ellenkezőleg fényes dotáczikkkal látták el az országban a multban a történeti egyházakat; a jelenben meg a kongrua összeirása is befejeztetett, az erre, valamint a kegyuraság, a párbér, ugy a stólára való adatok már megállapittattak, minek folytán a kongrua az összes vallásfelekezetek papságára nézve akkép fog rendeztetni, hogy 3 éven belől 600, hat éven belől 800 frtig fog minden egyes lelkész jövedelme kiegészitve biztositatni, azzal a megszoritással azonban, hogy az neki meg ne adassék, ha az állam ellensége s tőle ily esetben elvétessék, ha már élvezné. Czélja a kormánynak, hogy a lelkész anyagi gondokkal ne legyen kénytelen küzdeni s csakis egyházának ügyeivel törődjék. Beszélt még a papképzés emeléséről, majd a kiegyezésről s az állami közigazgatás behozataláról. A kiegyezést szükségesnek tartja s reméli, hogy a kvótában a méltányos arány meg fog állapittatni; az utóbbit szintén óhajtja, mert a nélkül egységes nemzeti államot nem képzel. Azzal fejezte be beszédjét, hogy ismételve köszönte meg a választók bizalmát és igéri, hogy a kerület és minden egyes polgártárs jogos és igazságos érdekeinek védelméből kiveszi osztályrészét. Reméli, hogy diadalra viszik a szabadelvüség zászlaját ismét, mert nem hiheti, hogy e kerület régi hagyományaihoz hütlen maradjon és győzni engedjen oly pártot, mely a *néppárt* hangzatos jelszava alatt a reakcziót, a maradiságot és visszaesést jelenti. E párt különben csak muló tünemény, mely letünik a magyar közélet szinteréről, mint a buborék. Uj forrongásokat, uj viszályokat akar előidézni az állam és egyház között, mi azonban meg fog törni a magyar nép józan itéletén. Fölhivta végül a választókat, válasszanak a villongás és béke között.

A több helyen élénken megéljenzett beszédet a végén szünni nem akaró éljenzés honorálta. A hangulatnak Szabó elnök adott hü kifejezést, midőn a miniszternek beszédjeért köszönetet mondott.

Majd Gasparics szólt Perlakról horvátul a néphez, mire Ziegler Kálmán a miniszter szavainak alapján kéri a választókat, hogy jól jegyezzék meg s szivökben zárván azokat, erősen tartsanak ki Wlassics mellett.

Erre Wlassics zugó éljenzés mellett távozván, Szabó Imre elnök néhány lelkes szóval az értekezletet bezárta.

A bankett.

Este 8 órára 200 teritékes társasvacsorát rendeztek a Zrinyi-szálloda nagytermében a miniszter tiszteletére. Sárközy kitünő zenéje mellett igen emelkedett volt a hangulat, mit csak fokozott az izletes vacsora, melylyel az uj vendéglős, Friedl János, ez alkalommal igen előnyösen bemutatkozott. 8 órára az összes helyek el voltak foglalva. Ott volt a város egész intelligenciája, ott láttunk a város iparos polgárságából számosakat, sőt a külső községek földmives választóiból is voltak ott egynéhányan. Bár a vacsorának csáktornyai jellege volt, a perlaki járásból is számosak foglaltak az asztaloknál helyet. A miniszter a főispán és titkárja társaságában pont 8 órakor jelent meg a teremben, a hol lelkes éljenzéssel fogadtatott. A társalgás csakhamar általános és élénk lett. Majd Krasovecz dr. kelt föl, hogy a király Ő Felségét éltesse, mit a jelenvoltak természetesen állva hallgattak végig. Most megeredt a tósztok árja. Tóth István tiszttartó a minisztert, Wlassics minisztert a választó-kerületet, Wollák a főispánt éltette. A főispán a kerület földmüves osztályára, Ziegler a törzskarra, Szabó ezt megköszönvén, Zieglerre üritette poharát. Felméri Albert magyarul, Pruszátz Alajos horvátul ujból köszöntötték fel a minisztert, Pillitz állomásfőnök Zieglert, a választó-kerület generális — közkatonáját. A miniszter második tósztjában a főispánért, a vármegye hivatalos vezéreért és Zieglerért, a megye nem hivatalos vezéreért üritett poharat. A főispán a választó-kerület két főszolgabirájára, majd a miniszter Festetits Jenő grófra és az uradalmi tisztikarra emelt poharat. Tóth ezt megköszönvén, Ziegler Wlassicsot köszöntötte föl ujból. Most a miniszter sorra járta a választó-polgárokat s mindegyikkel barátságos szavak váltása mellett koczintott. 12 felé járt az idő, a midőn a miniszter ujabb tósztjában a polgárságtól elbucsuzván, kitüntető óvácziók kiséretében nyugalomra tért.

Hivatalos látogatások.

A hétfőt a miniszter arra használta föl, hogy a város intézeteit meglátogassa. Kilencz óra után a tanitóképző-intézetet látogatta meg, a hol vagy 1 órát töltött, megnézvén az összes helyiségeket s meghallgatván az egyes osztályokban az előadásokat. Megérkezésekor a képezde ifjusága a tanártestülettel élén zászló alatt fogadta a minisztert, ki a látottakkal nagyon meg volt elégedve.

Innen a polgári leány-iskolába, majd a községi elemi-iskolába és végül a polgári fiu-iskolába hajtatott, hol mindenütt legelénkebben érdeklődött ugy a tanerők személyi viszonyairól, valamint meghallgatta a tanulók feleleteit. A polgári iskolákban különösen azon tanulókat hivta fel, kik Horvátországból valók és kérdezősködött az egyes tanulóknál, minő életpályát választanak. Távozása alkalmával ismételve kijelentette, hogy uj épületről az áll. polgári iskolák számára még e tanévben gondoskodni fog.

Az elutazás.

A mint az iskolákban látogatásait megtette, Krasovecz Ignácz dr., Wollák Rezső, Margitai József, Pálya Mihály és Kolbenschlag Béla főszolgabiró kiséretében, dr. Rényi József titkárral oldalán a vasuti állomásra hajtatott ő Nagyméltósága, hogy a déli személyvonattal Nagy-Kanizsára utazzék, hogy ott édes atyja és nagyatyja sirjánál fiui kegyeletének adóját leróván, a délutáni gyorsvonattal Budapest-felé folytassa utját.

A miniszter a legjobb benyomással távozott Csáktornyáról, mert rövid itt tartózkodása alatt meggyőződött arról, hogy nép-

---

No lám, a szép Mihályné! A férje a nemes tanácsot ütötte (nagy ellenzéki és mérges szónok volt a temetőben pihenő Mihály) az asszony pedig ütteti a zongoráját 50 krjával.

De Mihályné lenyelte e szellemes mondások keserüségét. Nem volt rossz idő, hogy az óraadók sietős futásával ne látták volna a legjobb házakba betérni. A kis Vilma, a temetői árva pedig növekedett jó létben, okos nevelésben. A kik be voltak avatva Mihályné takarékos ügyeibe, azok érdemesnek tartották a kis árvát figyelemre méltatni.

— Hisz ez párti, gyerekek, párti!

A kis árva valóban szép gyermekké növekedett. Gyönyörü sugárlány, aczélkék szemekkel, hullámos szőke hajjal, bájos komolysággal, a mi mellett azonban ragyogott a növendék lányok naivsága. A kis zongorás lányt nem egy kis fizetésü városi hivatalnok jegyezte el álomtalan éjszakái között a mátkájának. A senki lánya nem hiába hivta a temetőben a könyörületes gondviselést.

— Hivatalnoknévá teszem a piczit. Még piaczra is cseléddel mehet — csettentett az ábrándozó hivatalnok. Némely gyereket a tenyerén hord a szerencse.

A kis város azonban módtalanul elálmélkodott midőn a bizarr hir terjedt el, hogy Mihályné hez sürün néz el vendégül a kerületi képviselő, ki mellesleg egy kis irodalmi munkásság révén az irodalommal is közösséget tartott. A fiatal törvényhozóknak — már nem tudom minő joggal — nem valami erkölcsös hirük van. A bánatos zongoramesternőről pikáns hirek jártak.

— Lássátok a romantikának meg van a maga dekandenciája. Aztán! végre is Mihálynénak tüzes fekete szemeihez oly jól illik az ezüstös fru-fru. Vannak nők, a kiket még a tartós bánat se tud elrutitani.

És tényleg a fiatal asszony ritkább vendége lett a temetőnek. Mihály sirja mintha virágtalanabb lett volna, mint annak előtte.

Sőt egy indiskrét kávéházi augur meg is hallotta a szép asszony monológját a sir mellett és sunyi jelentőséggel már másnap be is adta a kávéházi kapucziner mellett társainak.

Töled kérek elnézést én hites párom! Óvom szivemet, mely veszedelmébe rohan. Légy segitőm. Elkárhozom, ha nem segitesz.

— Küzd a kicsike, ördöge van ennek az Elemérnek.

Mennyire paffá lett a kávéházi orakulum, mikor hire ment, hogy Deréki Elemér országos képviselő jegyet váltott Mihály Istvánné nevelt leányával, Mártával.

Erre nem voltak elkészülve.

*

Tényleg néhány nap mulva a nászünnepély megtartatott.

A nevelő-mama a szép Mihályné fönséges nyugalommal, habár teljesen elsápadva hallgatta, mily epedően és boldogan mondta a leány a kenetes pap faggatására.

— Szereti ezt a tisztességes ifjut?

— Szeretem! . . .

Verner László.

szerüsége természetes, a lakosság ragaszkodása őszinte és hogy megválasztatása több mint bizonyos.

Adja Isten, hogy jó próféták legyünk!

A megyei központi választmány gyülése a képviselőválasztás tárgyában.

Zala-vármegye központi választmánya f. hó 17-én Csertán Károly alispánnak, mint a központi választmány elnökének, elnöklete alatt gyülést tartott.

Elnöklő alispán a szép számmal megjelent bizottsági tagokat üdvözölvén, olvastatott a belügyminiszternek f. évi október 7-én 89.927/I. sz. a. kelt leirata, melyben a választási törvény 59. §-a alapján az általános képviselő-választásokra folyó évi október hó 28-ától november 6-ig bezárólag terjedő tiz napi időszakot tüzi ki és a választásra nézve a törvény értelmében szükséges minden intézkedés megtételét, a törvény 62. §-a értelmében hirdetmény kibocsájtását rendeli el.

A felolvasott miniszteri rendelet folytán a f. 1896. évi november 23-ára egybehivott országgyülésre küldendő képviselőknek az 1874. évi 33-ik törvényczikk értelmében leendő megválasztása tekintetéből megyénk területén levő 9 választó-kerületben 1 napon, az illető választó-kerületek székhelyén megejtendő és reggel 8 órakor megnyitandó általános képviselő-választásokra határnapul **okt. hó 28-ik napja** tüzetett ki, egyuttal a választási és szavazatszedő küldöttségi elnökök, helyettes elnökök, jegyzők és helyettes jegyzők választó-kerületekként ekkép választattak meg:

I. A kanizsai választó-kerületben Eperjessy Sándor vál. elnök, Simon Gábor vál. jegyző, Koller István szav. küld. elnök, Tripammer Rezső szav. küld. jegyző, dr. Vizlendvay József, dr. Bentzik Ferencz h. elnökök, dr. Fried Ödön, Grunner Károly h. jegyzők.

II. Az alsó-lendvai választó-kerületben Isó Ferencz vál. elnök, Kiss Dénes vál. jegyző, Kiss Pál szav. küld. elnök, Pataky Kálmán szav. küld. jegyző, Lendvay Mátyás Fuss Nándor h. elnök, Hajgató Lajos, Baranyay Kálmán h. jegyzők.

III. A letenyei választó-kerületben Pfihál Ferencz vál. elnök, Kálmán Lajos vál. jegyző, Gadó Mátyás szav. küld. elnök, Fülöp József szab. küld. jegyző, Tamás Ádám, Mayer István h. elnökök, Szemző Gyula, Kele György h. jegyzők.

IV. A csáktornyai választó-kerületben Zakál Henrik vál. elnök, Farnek László vál. jegyző, dr. Hajós Ferencz szav. küld. elnök, Zrinyi Károly szav. küld. jegyző, Tóth István, Pálya Mihály h. elnökök, Jeney Gusztáv, Dobosy Elek h. jegyzők.

A választási elnök és jegyző az I-sö, a szavazatszedő küldöttségi elnök és jegyző a II-ik szavazatszedő küldöttségbe osztattak be s a választási elnököt akadályoztatása esetén mindegyik kerületben a szavazatszedő küldöttség elnöke helyettesiti.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyi miniszter Mihályfy István nagy-kanizsai törvényszéki dijnokot az alsó-lendvai járásbirósághoz irnokká nevezte ki.

— **Eljegyzések.** Pecsornik Otto helybeli fiatal vendéglős jegyet váltott a napokban Pruszátz Alajos csáktornyai tekintélyes iparos és vendéglős kedves leányával, Paula kisasszonynyal. — Polláck Samu helybeli fogyasztási hivatalnok jegyet váltott özvegy Szommer Morné leányával, Kamilla kisasszonynyal, Csáktornyáról. — Borsos István m. kir. államvasuti hivatalnok Zágrábból eljegyezte a napokban özv. Germán Benyaminné asszony leányát, Anna kisasszonyt, Csáktornyáról.

— **Megbizás.** A Tisler József elhunytával üresedésbe jött szelenczei plébánosi állás helyettesitésével Ehrenreich Nándor ottani segédlelkészt bizták meg ideiglenesen.

— **Uj orvos.** Mint halljuk, Goldmann Lipót dr. zákányi körorvos a déli és m. kir. államvasutak orvosa legközelebb Csáktornyára teszi át lakását és itt szándékozik orvosi gyakorlatát folytatni.

— **Elköltözött ügyvéd.** A zala-egerszegi ügyvédi kamara közhirré teszi, hogy Miklós Gyula alsó-lendvai ügyvéd állandó lakóhelyét ezen kamara területén belől Somogy-Sámsonba helyezte át.

— **A választási mozgalmak** mind hevesebb jelleget kezdenek ölteni. A papság által hónapok óta fanatizált ugynevezett néppárt szenvedélyében nem ismer határt, mi azután igen heves, nem egyszer véres összeütközésre szolgáltat okot a két párt hivei között. S az izgatásban a női nemmel vele járó gyöngédségből teljesen kivetközött asszonyok járnak legelöl, kiknek fanatizmusa már nem is emberi, de állati furiákká minősiti öket. S ez az elkeseredés, mely a békés falvakat valóságos harczias tanyákká változtatja, a furkost hozza mozgásba, majd szükségessé teszi, hogy a csendőrség is beleavatkozzék, hogy a megfenyegetett személy- és vagyonbiztonságnak védelmet nyujtson. Igy folyt vér a napokban Podbreszten is, a hol az egyik megvert választó az ágyban sinyli a választási mozgalmak rut kipőveseit; igy involválta Nyirvölgyön is az összekoczczanás s a major-pártiak fenyegető magatartása csütörtökön este a rendőrség közbelépését, kik két dühös néppártit, mert Barokó külfárai h. jegyzőt megfinchelni akarták, Csáktornyára be is kisértek. Uj-Udvaron is véres verekedést kezdemenyezett a néppárt, valamint Bottornyáról is értesitenek, hogy a községi jegyzőnek meg kellett onnan futnia, mert a község lelkeszének fenyegető magatartásával szemben okosabbat nem tehetett, mely utóbbi eset, mint halljuk, vizsgálatnak is fogja képezni tárgyát. A csáktornyai választó-kerületben még türhetők az állapotok, de a lendvaiban oly fenyegető forduiatot adott a korteskedésnek a néppárt, hogy Nagy-Kanizsáról egy század katonaságot kellett a rend fentartása czéljából a hely szinére rendelni.

— **Tüz** volt f. hó 17-én esti 7 óra tájban Zászdfaluban a vizi-szt-györgyi körjegyzőséghez tartozó községben. Elégett a községi biró háza, mely nem volt biztositva. A tüz keletkezésének oka ismeretlen.

— **A helybeli jótékonyczélu nő-egylet** m. napokban Bernyák Károlyné elnöklete alatt választmányi ülést tartott, melynek főbb tárgyai voltak: 1. Elnök jelenti, hogy méltóságos Festetits Jenő gróf ur szives volt a nő-egyletnek 25 frtot adományozni; a jelentés örömmel tudomásul vétetik s ő Méltóságának az egylet irányában tanusitott emeljóindulatáért jegyzőkönyvileg hálás köszönet nyilvánittatik. 2. Karácsonyi ajándékban az iden is több szegény tanuló részesül. 3. Az egyleti pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság a következő tagokból áll: Bernyák K., Bencsák St., Fischer Dugovich B. és Kollarics Mihályné. 4. Az egylet 3 éves cyklusa lejárván, választmány az alapszabályok értelmében ujból megalakitottnak kimondotta s a tagok gyüjtésére a következő urnöket kérte fel: Bernyák Károlynét, Hackl Károlynét, Tóth Lajosnét és Probszt Ferenczné. 5. Elnök inditványára a választmány szegények segélyezése czéljából Sylveszter-estélyt rendez. A rendezőség Bernyák K., Frasz Tamásné, Fischer Dugovich Betti, Hackl Károlyné, Tóth Lajosné és Probst Ferenczné urnökre bizatott.

— **Vizáradás.** A Dráva folyónak kiáradása következtében a Dráván való átkelés az ottoki kompnál fönnakadt. Mint hatóságilag minket erről értesitenek, a kompon való közlekedés még egy hétig szünetelni fog.

— **Tüzek.** A vörös kakas föl-fölüti fejét, hol itt, hol ott; mi természetesen ily mozgalmas választási időkben, a minők a kedélyeket most nagyon is felizgatják, igen alkalmas arra, hogy különféle gyanusitásoknak szolgáljon tápul, mi azután az izgatottságot magától értetődőleg csak fokozza. Ily választási illuminácziókról terjesztettek pénteken is rémhireket, de szerencsére kitünt, hogy a tüzesetek csak a véletlenségnek voltak a jelenségei. Csütörtökön este egyszerre két helyen törtek ég felé a lángok, de ugy Zala-Ujváron, mint Tótfalun csak egy-egy pajta esett a tüznek martalékul, holott másnap egész községek pusztulásáról szóltak a kósza hirek, miből természetesen egy szó se volt igaz. Első helyen Hermann Mihálynak, Tótfaluban Rámpeknek és szomszédjának égett le egy-egy pajtája. — A mint utólag értesülünk, mindkét helyen nagyon erős a gyanu, hogy itt korteszek okozták volna a tüzet, a miért letartóztatások is történtek. Egyébiránt sürün kapnak fenyegető leveleket a Wlassics-pártiak itt is, ott is, ha nem Mujorra fognak szavazni, egész jószágukat fölgyujtják. Ha éretlen ijeszgetés-számba mennek is csak a fenyegetődzések, mégis szimptomái a kerületben uralkodó hangulatnak, mely eléggé jellemzi a néppárt érettségét és azt a munkát, melyet e párt vezetői a majd két évre terjedő szakadatlan korteskedésökkel szent elveik érdekében fölmutathatnak.

— **Dr. Schwarz Albert** orvos üdülési utazásáról hazaérkezvén, orvosi müködését ismét tovább gyakorolja.

— **Pótvásár.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a Perlak községben f. évi szept. 20-án 61.405. sz. a. kelt rendeletével okt. hó 6-áról f. évi szept. hó 29-ére áthelyezett, azonban az emlitett napról elhalasztott orsz. vásár kivételesen f. évi október hó 27-én tartassék meg.

— **Értesités.** A muraközi iskolák számára készült Margitai-féle magyar fali olvasótáblák az egyetemi nyomda kiadásában megjelentek s mind a 20 drb. összesen 2 frt 50 krért Csáktornyán, Fischel Fülöp (Strausz S.) könyvkereskedésében kapható. Az Abéczés-könyv, valamint az olvasókönyv (2-ik évfolyam) e hét folyamán megjelenik.

— **Legujabb szenzáczió.** Londonban egy szappant találtak fel, mely nemcsak mos, hanem tetszés szerinti szinben meg is festi a legfinomabb szövetet, bársonyt, csipkét stb. Sajátságos, hogy sem a kezet, sem az edényt nem fogja, mig a festett tárgy szintartó és nem fakul meg. Az angol gyár ezen találmány elárusitását, mely *Maypole Soap*-néven jön forgalomba, már Magyarországon is megkezdte.

Felelős szerkesztő: **MARGITAI JÓZSEF.** Segéd-szerkesztő: **ZRINYI KÁROLY.**

Kiadó és laptulajdonos: **FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).**

XIII. tečaj. Vu Čakovcu, 1896. 25-ga oktobra. Broj 43.

Sve pošiljke tičuć se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:
Knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

nahorvatskom i magjarskom jeziku izlazdeći ružtveni znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tijeden jedenkrat i to: vu svake nedelju.

Predplatna cena je:
Na celo leto . . . . 4 frt.
Na pol lela . . . . 2 frt.
Na četvert leta . . . 1 frt.

Pojedini broji koštajé 10 kr

Obznane se poleg pogodbe 1 fal računajú.

Službeni glasnik: »Čakovečke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«. i. t. d.

Svěće i světiljke.

Odkad ljudi znadu misliti, razmeju i ceniti vrědnost dara Božjega, koji zovemo »světlo«. — Već se vu najstareših poganskih vjerah i pripověstih vu velike diči »lug světla,« pjesnici ga vsih vremena uznosito pěvaju a i denes je sunce vu magjarskom narodu uzor čistoće, kad veli o čověku: čist je kakti sunce.

Ali to sunce neće da nas grije, neće da nam sveti navěk: vsaki se dan odredjeni broj vurah skrije, ter nastaje kmica — ta neprijateljica čověka poštenjaka. No pomislite si, dobri ljudi, na čas, da se dogodi čudo, pak da se jednoga jutra na iztočnom nebu nepokaže sunce, da je preko noći vgasnulo! Gde je na světu pero pjesnika, koje bi razmelo opisati, kako valja jad i nevolju ljudsku, koja bi se javila vu rodu ljudskom s toga strašnoga dogodjaja? S prvine bi si ljudi doduše pomagali krěsovi i drugimi umjetnimi ognji, ali tomu bi bil hitro kraj. Strašna bi zima usprkos tomu zavladala, i nebi jamačno prešle niti tri godine, pak bi cěla krugla zemaljska, na kojoj žive ovaj čas okolo 1500 milijuna ljudih bila — ogromno, pusto, zmrznjeno grobje, nijeden ga dah života ne bi oživljaval! Nije li vas gotovo strah, da bi morti ipak mogli dočekati taj pravi »črni petek«? Nebojte se! Ako i je istina, da žarko sunce naše polehko gubi svoju toplinu i světlo, preračunali su vučenjaki prirodne nauke, da bu prešlo bar 10, ako ne i više milijuna godina, dok vgasne sunce i tim bude kraj životu na zemlji, kakov je sada. Prez brige anda moremo živěti i poštenim delom domovini magjarskoj hasniti!

No i za ono nekoliko vur, kaj nam se vsakoga dana skriva izvor vsega života na zemlji — to naše blago sunčece od negda su se ljudi trudili, kak bi vu domovih svojih i na vulicah svojih sela i varašov savladali bar djelomice noćnu tminu (kmicu), pak tako već zdavnja živi medju ljudima pitanje o umjetnoj razsvěti hižah i vulicah.

Vu staro su si vrěme kukavno pomagali vu hižah trěščicami i spodobnim stvarima — lojanice i petroleja još nije bilo. Pitajte samo stare ljudi vu svom selu, pak budete čuli zanimljivih pripovjestih o tom, kojih vi, vični lojanici i petroleju nemorete gotovo da vjerujete, žalite predje vaše, koji su se morali takvimi sredstvi proti boriti noćjoj kmici, kako bi na večer bar najglavneše posle, obavili prije, nego će na rani počinek. I zaista komaj se je uhvatil (vlovil) debeli mrak, cělo je selo, cěli je varaš bil tiho gnjezdo, kak da nije vu njem ni žive duše! A denes? Pogledni okolo sebe, pak odgovori sam.

Kad je cělo selo pozaspalo, kad je anda vsako delo vu noći počivalo, bilo je suvišno razsvetljivati i selo: ovak se je pošteno čaladje čuvalo noćne kmice kak vrag temnjana, a i putniki su gledali, da za dana vloviju mjesto na noćni počinek. Čemu anda svetlo na vulicah i na kraju sela i varoša?

Pak zbilja bilo je tak. Još su nam živo vu spomenku iz ne baš davnis vremena oni osobiti ljudi, koji su se zvali stražani (vahtari) noćni. Takov noćnik-stražar bil je jedino biće vu selu i varašu, komu nije bilo sudjeno, da se vužije noćnoga počinka. Opravljen je bil vu osobito opravu, obhadjal opominjajući ozbiljnim i gromkim glasom brižne gospodarice, da za vremena vgasiju ognja na komenu, kak bi si hižu občuvali od požara, da vgasiju vse luči pri hiži, pak da se legneju rano (zagod) na počinek. Briga mu je bila i to, da pripazi na tatove i razbojnike, kak bi za vremena prebudil selu na obranu. Nije daleko od nas vrěme, kad su i vu varoših stražari noćnici bili nužna uredba vu životu varoškom, a opominju ter njih vu nekih mjestih još oni tihi stražari, što ih bogateši trgovci imadu namestiti, da im čuvaju trgovinu od noćne provale i ognja.

Kak li je denes drugać vu tomu već i vu najmenjšem selu, a po gotovo vu vekših varoših! Vsako malo selce ima bar na jednom i drugom kraju i pred občinskim uredom jaku svetiljku petrolejsku, koje goriju cělu noć, a nekaj vekše selo ima ih više i vu vulici, a goriju bar dober komad noći nanese li te pak sreća vu vekši varoš, osupnu će te »morje svjetla« na večer i vu noći kaj se razljeva po njegovih vulicah, ako ga izporediš sa slabom razvjetom vu tvojem selu ili varašincu. Premenila su se zaista vremena vu ovo zadnjih godinah! Na mjesto prijašnjeg skromnog i tihog života

ZABAVA

Čudnovato pohištvo.

U svoj istinskoj pripovesti, barem on, od koga sam ju prije kakovih dvadeset godinah čul, je sveto tvrdil, da nije samo izmišljena pripovest, nego prava pravcata istina, — velim, u ovoj istinskoj pripovesti je glavnu stvar, koja cielu pripovest sačinjava vrlo težko izreći ili napisati, a to je baš to čudnovato pohištvo, o kojem će govor biti, jer nije šala, samo onak rieć tam hititi ili napisati, od koje bi mnoga nervozna frajlica omeglela i vnogi prenjavlajući se mladić prije, si jezika skljućil, negoli to čudnovato pohištvo u družtvu svoje zaručnice pravim imenom na glas izgovoril. Zato hoću i ja okolišati, kakti maček okolo vruče kaše i to pohištvo onak iz daleka natucajuć, mojim plemenitim mladim čitateljicam tak označiti, da bu svaka znala o čem je govor, akoprem stvar, imenovati neću. Ovo pohištvo anda je jedan naslonjač stolac, koj u sebi ima jedan lonec, a drveno sedalo, koje je onda, kad se nerabi vanjkušem pokrito, ima u sebi dosta veliku luknju izrezanu, pod kojom stoji on prije rečeni lonec. Cieli pak taj stolec naslonjač navadno stoji u kakovem kutu u sobi, te ga rabe ili betežniki u prvom redu, ili oni, koji su komod za van iti, na ono miesto, kam svaki piešice ide, pak makar ima dvanajst konjah u štali. —

Tak, sad mislim, da sam to pohištvo dosta jasno opisal i da bu svaka i svaki znal o čem bude u toj pripovesti govor, jer je riedko koja kuća u varošu, u kojoj se takov komad pohištva nebi nahadjal barem na nahižju, za da se onda dole u sobu donese, ako tko zbeteža, a u bolje gospodskih kućah pak je dole u sobi i služi za porabu dan i noć gospodina ili milostivoj, komod nekoliko korakah izvan sobe po ganjku projti do skrovnoga miesta gde se telesna potreboća obavlja.

Nieki bogati grof u Z... Excellencija i bivši minister još ktomu dobil je jednoć gosta; jedan njegov dobar prijatelj najme ga je posietil. Grofu je taj posiet bil vrlo mil, jer je toga svoga prijatelja izbilja prijateljski ljubil. U to vrieme baš si je grof za sve svoje sobe u gradu nabavil novo i skupocieno pohištvo svomu prijatelju i gostu mogel kazati, med kojem su se i nekoji komadi tim odlikovali, da su izbilja bili umietnički. Prijatelj je to sve točno pregledaval i po prijateljskoj dužnosti se liepoti pohištvo čudil.

»Ti moraš znati« — veli poslie pregledanja grof — »da ja u sem ne samo na lepotu nego i na udobnost (komodität) gledim te sam si zato i jedan telesni stolac dal napraviti koj je izbilja majstorsko dielo. To je naravski, da čoviek toga komada pohištva neće uviek u sobi imati najme pak ako stranjski dohadjaju, jer akoprem je stvar neduzna, ali ipak nekak nespada takov stolac med liepo pohištvo, pak makar je kak god umietno načinjen. A da pak ga budem u moju sobu, gde radim i čitam, uviek, kad bi mi potrebno bilo, mogel imati, dal sem si to tak napraviti, da samo na jedan skriti dumb pritisnem, ona tam vrata naproti se odpru i moj stolec dobeži iz one komorice kak mali pesek po skoro nevidjenih tračnicah sim do mojega stola, a kad svoju potreboću obavim, pritisnem opet na gamb, i stolec opet odbeži natrag

stupila je nekakova groznićava žurba vu delu i stecanju imetka, saobračaj medju ljudima i narodi nastal je železnicami toliki, da već nije dosta ljudem dan, da namire vse svoje posle, komad noći trebaju za rad (delo) i putovanje, a već vu ranu zorju nastaje vu gradu žurba. — Tak je i vu vsih gradovih (varoših) pak zato lehko razmeš, da se je vu zadnjih 50 godinah moralo vu velike razmahati pitanje o tom, kak bi kaj bolje i faleše mogli razsvětiti naše gradove, pak ako hoćeš da posvetiš koji časak razmišljanja tomu pitanju čuditi ćeš se i tu velikomu napredku vu zadnjoj stotini godina.

Baš se je vu naše doba pojavil novi način rasvetlivanja gradova naime električnim svetlom. Istoj onoj prirodnoj sili, kako ljudi preko nje mogu na daleko razgovarati (Dalekoglas ili Telefon iztisnuli su vučeni ljudi i tu službu, da nam daje izvrstno jako světlo za umjetno razsvetljivanje vulicah, velikih pijacov i dvorovah pak i navadnih sobah. Ima dosta ljudih, koji o svakoj novotariji, osobito o vsakom novom izumu prirodne nauke misle, da će čudesa tvoriti. Tako su neki i za električno světlo rekli, da će za kratko vrěme biti vse naše svěće i lampe zaboravljene i da će se stopram vu knjigah spominjati, kak si mi denes spominjemo prošlih »luči«. Ako i je istina, da se ovo umjetno světlo dosta širi i da je pred njim velika budućnost, koja će morti cělomu životu na zemlji dati drugo lice, valja i to pamtiti, da se i naše svěće i svetiljke od dana na dan razvijaju, dak da će vnogo, vnogo vode proteči Dunavom, dok ih nebudemo više trebali. Težko da će ikada nestati naših svěćah i svetiljkah, nego će se po svoj priliki uporedo uz novo električno svjetlo navěk upotrebljavati i světlo naših svěćah i svetiljkah, vsako světlom na svom mjestu.

Ogledajmo se stoga po světu da bar vu nekoliko pregledamo, kakove se svěće i lampe danas po naprednom světu upotrebljavaju i kaj to vu njih gori.

Tvari, kaj gorìju vu naših svěćah i světiljkah, moremo razredati zgodno vu tri strane. Ima ih, keje dobivamo iz životinjskoga carstva (loj), ima ih iz carstva bilinah (ulje), a ima ih iz carstva rudah (ulja, petrolej). No iz koje hrpe bile da bile, ono kaj vu njih gori, kaj nam zaista daje světlo, to su ugljik, vodik i kisik vu njimi, ili samo prve dvě tvari vu nekojim dišečem ulju iz carstva bilinah i rudah. Kad si vužgal dotičnu svěču ili světiljku, spaja se ugljik sa kisikom iz zraka (uzduha) i pri tom vidi se plamen, koji nam daje světlo. Kaj je više ugljika vu onom kaj gori, to više treba kisika da taj ugljik podpuno izgori, ter da se dobije jak i svetel plamen. Zato prez zraka nema ognja, ogenj se vgasi, kad ju čim god pokriješ ili poliješ vodom, a kovač, kad hoće jak plamen od vugljena, tira měhom puno zraka (t. j. kisika) na vugljen. Ono kaj nam daje svetlo vu plamenu, nisu nikaj drugo nego sičušne čestice čvrstoga vugljena, koje su do skrajnosti ražarene. Zato, ako držiš komad stakla nekaj iznad plamena, sleći će se manj sadja t. j. neizgorene sitne čestice čistoga ugljika. Spirit, vu kojem je razmerno malo ugljika, světi slabim plamenom, petrolej i terpentinovo ulje, jakim, jer je vu njih vnogo ugljika. No zato moraš i ulěvati petrolej i uljo vu osobito napravljene svetiljke sa staklenimi dimjaci (cilinderi), vu kojih je uvěk jaka promaka zraka, kako će neprestan dolaziti vnogo tržkoga zraka do plamena, da se more podpuno užariti ona velika množina ugljika vu petroleju i ulju. Od najstarijih vremena znali su već ljudi, da vu različitih mastih imade vnogo takova čistoga ugljika, pak su s toga iz takvih masti počeli delati svěće — najprije voštanice (iz čmelinoga vojska), pak onda lojanice (iz loja). Vu prošlem jošće stoljeću bile su najsjajnije razsvěte od voštanice svěćah; tak je n. pr. poznato, da je vu Dražđjanih potrošeno kod jedine svečanosti na kraljevskim dvoru 14.000 voštanicah. I denes je još voštanica ugledna vu naših cirkvah. — Jeden je francezki lučbar Chevreul (čitaj: Servel: doživel je starost od 104 godine i vumrl je stopram prije par godina) navčil je světa ljeta 1813. do ljeta 1823. kak treba razborito pravi (dělа) lojanice i voštanice. — Milly, bivši dvorjanik Karla X. usavršil je pravljenje (dělanje) lojanicah, pak ljeto 1834. odprl prvu fabriku za glasovite Millyjeve svěće, koje su s početka bile jako skupe (drage), no kesneše su ih vu vnogih fabrikah osobito vu našoj kraljevini počeli delati uz ime »Apollo-svěće«. Po jakosti svetla i pošistoći i mirnoći plamena vnogo su bolje od lojnatih svěćah, a denes su vse te svěće dobro poznate uz obćeno ime »stearin-svěće«.

Zvun vojska, loja i stearina (koji se dela iz loja) rabe denes za delanje svěćah vu Englezkoj i Ameriki mast od kita tak zvani parafin«. To je tvrda stvar, běla je kak mljeko, a vnogo spodoben na vojsk i prozirna, mehkeša od vojska, ali tvrdeša od loja.

Pomni su pokusi (próbe) pokazali, da je, ako označimo jakost svetla (Leuchtkraft) od voštenica sa 100, jakost svetla od: »stearin-svěće« = 84, svěće od kitove masti = 108, lojunice = 90, svěće od parafina slabeše fele = 83, a svěće od parafina boljše fele = 123. To bude n. pr. se reklo, 100 lojanicah vrědi prav toliko, koliko 90 voštanica i t. d zdav-

Uz tvrde su svěće ljudi već od nih vremena upotrebljivali i tekuće stvari, mislim ovdi vu prvom redu vsake fele ulja. Vu najnoveše su vrěme pako prešli i na plinovite stvari, vu prvom redu »razsvětni plin« (Leuchtgas).

(Drugi put dalje).

Minister dr. Wlassics vu Čakovcu.

Lěpe i velike svečanosti su bile vu Čakovcu 19-ga o. m. Došel je preuzvišeni gospodin minister k svojim zbiračom. Kud se je po Medjimurju naš ablegat peljal, su ljudi kre železnice stali i s éljenom pozdravljali ministra. Pri čakovečkim kolodvoru je gosp. Szabó Imre pozdravil ministra. Na rěči njegove je minister Wlassics odgovoril.

Dr. Wlassics minister je odvečer ob 3. vuri vu nazočnosti više kak jezero zbiračov svoj politički govor obdržal vu čakovečkoj veliki oštariji. Govor ministrov je izvrstno lěpi bil. Sve orsačke velike novine su pune s pohvalom lěpog govora ministra. Govorili su na conferenciji jošće gosp. Ziegler Kál-

---

u svoju komoricu a vrata se za njim zatvore, te je opet sve u redu kak i prije. U istinu, umietno iznašaštje!

Ovo je prijatelja tak iznenadilo, da se je nekak neverovano pričel čuditi.

»Ti se čudiš?« — veli grof, koj je opazil, da je to prijateljovo čudjenje slično neverovanju — »tak ti hoću taj moj majsterstück tebi neverovanomu Tomašu odmah pokazati, vidit ćemo jeli se budeš i onda tak neverovano čudil. Pazi anda!«

Stim grof pritisne na gumb, koj je na stieni bil pod tapetami skrovno postavljeu i nut, grof je istinu govoril a hvaljeni mehanizmus je izvrstno delal. Kak na coprni udarac su se otvorila vrata od komorice i ćudotvorni stolac se je pokazal te se je an malih kotačićih po komaj vidjenih tračnicah, tierani niekom skrovnom jakostjum, dokotural do stola — ali jaj — na njem je sedela baš grofica obavljajuća posel, o kojem se neda niti govoriti niti verzuše pisati. —

Svaki si more zabunjenost misliti, koja je sad nastala. Obodva gosponi su u tom nepriličnom hipu napravili, kaj je bilo najpametnije; oni su se hitro pobrali iz sobe, vani pak ih je smieh tak napal, da se je bilo bojati, da još krča dobe.

Od onog hipa gospodin grof već nikomu neće taj ćudotvorni stolac pokazivati, izvan ako se prije osviedoči, da je neposiednut iliti nepopunjen.

Jeli pak je vrhu toga med grofom i groficom poslie. med četirimi oči govora bilo i jeli su kakve rieći zišle, nije mi poznato. —

Pogibeljan suputnik.

U jednom prenapunjenom vagonu je sedel i jedan gospon polag jednog seljaka. Obodva su putovali u Kanizsu, gospon iz Čakovca po niekom trgovažkom poslu, a seljak keresturčan se je u Keresturu na željeznicu ovomu prvomu pridružil te si je išel u Kanizsu sina posietiti, koj je onde u školi hodil.

Kad je seljak se u prepun vagon zrival, porine pod klup jednu vrečicu, koja je mogla od prilike nečesa kakovih 10—15 kil zadržavati te se na prazno miesto tik gospona čakovčanca sedne duboko si zdehnuvši, kak da bi hotel reći: hvala Bogu tu sem.

Ali ponašanje seljakovo je bilo vrlo nemirno, jer čakovčanec je cigaru pušil, a keresturčan se je na svojem sedalu pod jednom nameščal, kak da bi na iglah sedel, osobito pak kad bi gospon bil iz cigare pepela stepel na pod, onda se je moj keresturčan na to rekuć, kakti od straha lecnul. —

Konačno je to čakovečki trgovac opazil a i drugi u vagonu sedeći su to lecanje keresturčanovo opazili, te su u sebi bili toga mnienja, da keresturčan valjda nije dohandjar pak mu je pušenje nesnosljivo. Ali pošto je gospon iz Čakovca još svevdilj pušil, veli mu keresturčan uljudno:

»Dragi gospone, meni bi u istinu bilo dragše, da oni ovde nebi pušili.«

»A zakaj dragi moj prijatelj?« — odgovori čakovčanec posmehce — »mozbit nemrete duhanski dim podnašati? Ovde je III-a klassa, a još ktomu prediel za pušače i zato si ja ovde pušenje nedam od nikoga zabraniti.«.

mán, Gáspárics, Prusacz i Szabó Imre. Po preuzvišenoga ministra je jedna komišija išla koja ga jevu spravišče pozvala. Na spravišču su jednoglasno s velikom oduševljenjem na novo kandidirali ministra Wlassicsa za ablegata.

Na čast ministra se je večer veliki bankett obdržal, gde su izvun ministra i naš veliki župan grof Jankovics i druga gospoda, takaj vnogo stanovnikov Čakovca, Preloka i okolice nazočni bili. Lepe napitnice smo čuli od našega preuzvišenoga ablegata i ministra dr. Wlassicsa, od velikoga župana, od Ziegler Kálmána i od drugih gospodah.

Drugi den je gosp. minister pogledal kr. preparandiju, purgarske i pučke škole. Ob 12 vur poldan se je odpeljal vu Kanizsu, da pohodi grob svojeg otca, koj je tam na cintooru zakopan. Gledeć na ono osobito lepo oduševljenje, s kojom je gosp. minister Wlassics vu Čakovcu dočekan bil, je sigurno, da bude vu srédu na novo izebran s velikom večinom votumov za naš ablegat.

KAJ JE NOVOGA?

Nadvojvoda Franjo Ferdinand.

Nadvojvoda Franjo Ferdinand ostavil je 14. oktobra Beč i odputoval vu Meran, od kuda će nakon kratkog boravka vu pratnji svog doktora dr. Eisenmengera poći na zimovanje na Siciliju, gde poseduje velika imanja, kaj jih je herbal od vojvode od Modene.

K vjenčanju vojvode Orleanskoga.

K vjenčanju vojvode Orleanskoga došel bude vu Beč vojvoda Aumale, kralj i kraljica portugalska, ter još nekoliko članova Orleanske hiže. Zvun toga, pozvano je k vjenčanju i svim dvorskim svetčanostim više aristokratskih ličnosti, a »Gaulois« ih ovako nabraja: vojvode i vojvodkinje Uzés, Lynes, Brissac, La Treomille, Noailles, Rohan, Mortemart, Don-Eauville, Cars, d'Audiffret-Pasquer i t. d. Od političkih ličnosti pozvani su: Edouard Bocher, Buffet, vojvoda Broglie, grof Haussonville, više zastupnika, urednik »Soleila« Hervé i t. d. Vse ove ličnosti pozvane su i k dvorskom obedu vu Schönbrunnu. Politički objed, što su ga royalisti snovali vu Beču, izostal bude.

Kak svedoki vojvode Filipa fungirati će kod vjenčanja 5. novembra vojvode Aumale i Chartes.

Kipar Vernom izraditi će na spomenek vjenčanju kolajnu, na kojoj će se prikazati likovi zaručnika i zaručnice vu profilu, a na drugoj strani grbovi hižah Habsburg i Orleans.

Vu oči vjenčanja, biti će vu Schönbrunnu kazališna predstava. Gospodja Hohenfels s dvorskog kazališta i gospodin Van Dyk s opere glumiti će Mussetov proverb »Le piano de Berthe. Za tim će članovi opere pjevati dražestnu Offenbachovu operete »Monsieur et Madame Denis«, a napokon ći plesni divertissement zakljućili predstavu.

Program za svatove napuljskog princa.

Iz Rima telegrafirali su, da je program za svatove napuljskog princa s kneginjicom Jelenom crnogorskom ovako sastavljen: 20. oktobra odlazak iz Crnegore. 21. oktobra dolazak vu Bari i prelaz na katoličku vjeroizpovjest. 22. oktobra dolazak vu Rim; na kolodvoru pozdraviti će crnogorske goste kralj i kraljica i kraljevski princi, a vu kr. dvoru vilezi Annunciatina reda predsjedniki senata i komore ter ministri. 23. oktobra predaja adrese parlamenta. 24. oktobra civilno vjenčanje vu kraljevskom i cirkvene vu cirvki Santa Maria degli Angeli; na večer dvorski obed. 25. oktobra sveta meša, dvorski obed, primanje gospodja diplomatskog sbora. 26. oktobra primanje gospodja oficielnog světa kod kraljevne nasljednice. 27. oktobra vojna smotra. svetčana predstava. 28. oktobra koncert na trgu pred dvorom.

Boravek cara Nikolaja vu Parizu.

Boravek cara Nikolaja vu Parizu donesel je glavnom gradu Francezke silne peneze. Ista gradska občina prijela je tolik višek od potrošarine, da more pokriti ono 1½ milijun, kaj ih je potrošila na svoj račun za carev doček. Najbolje pazarili vlastnici kočijah i gostioničari. Pojedine gostione imale su na dan prihoda 20 30 jezerah franka. Vu nekih Duvalovih restaurantih izdalo se na dan preko 40.000 porcijah jela. Sam car potrošil je vu Parizu poldrug milijun franaka: od toga odpada 800.000 franaka na uredbu poklisarskog hotela. Putna prtljaga careva vagnula je 15.000 kilograma.

Prizor na kolodvorskom peronu.

Peron kolodvora državne željeznice vu Beču bil je ovih dana pozorištem prizora koji je duboko uzdrmal vse nazočne. Osobn. cug upravo je imal poći vu Budimpeštu kad se je medju ljudstvom rivala mlada blěda žena, a za njom dvoje plačuće djece Nesretnica je bežala od vagona do vagona, tražeći svog tovaruša, koji ju je nakon kratkotrajna braka (ženitbe) nevjerno ostavil i sada za uvjek sa svojom ljubovcom bežal iz Beča. Napokon ga je našla vu vagonu II. razreda, a poleg njega ženu, koja joj ga je otela. Javkajući hitila se je nesretnica na koljena pred svojim mužem ter ga zaklinjala, da se povrne k njoj i njezinoj nesrećnoj deci. Vu taj čas oglasi se zvonec — napred — i ficuk. Cug se je počel pomalo gibati. Pri obloku stal je tovaruš, posprdno se smešeći ter je hitil nesrećnoj ženi jeden forint. Omeglela odnešena je nesrećnica s perona. Vsi nazočni sgrozili su se sa surovosti tovarušove ter su po mogućnosti batriveli ženu i njezinu decu.

Pod od papira.

Vu sjedinjenih državah amerikanskih vse više preotimlju mah podovi od papira, koji su ne samo ljepši i čisteši, nego i zdraveši i faleši od dervenih. Uza to se na njih laglje stupa nego li na ikakovih parketih. Cěna im je neobično nizka. Mješavina papira razašilja se vu vrečicah kakti semljeto žito, pak joj se kod porabe pridoda malo cementa. Kad se je mješavina poput kaše smésila, oliče se žnjom, podi, a kad se osuši, namaže se farbom po volji. Ovakovi podi su tim zdraveši, kaj nemaju režke, vu koje bi se lovila prašina, leglo vnogih betegov. Tehnički ured Rikarda Lüdersa vu Görlicu razašilja cjenike i dobavlja hvaljenu mješavinu.

Dr. Schwarz Albert

varaški lečnik (doktor) je iz svojega putovanja zdrav nazad došel, i bude beteźnike od danas na dalje pohadjal.

Dobre *žepne i stěne vure* za fal cěne moći dobiti pri *Pollak Bernatu vuraru* vu Čakovcu (Pijac, Šparkassa). Pri njem se *uzimljeju vure takaj* za popravek za fal cěnu.

Nekaj za kratek čas.

Iz škole.

Navučitelj: »Poveć mi Miklóš, kuliko je 20 menje 20?«

Dijak (je tiho).

Navučitelj: »Ti si Miklóš pravi bedak. Vzemimo, ti imaš vu žepu 20 krajcerov, ideš prek puta i zgubiš tih 20 krajcarov — ostane ti anda?«

Dijak: .... »Zdrapan žep.«

Prije vsega.

Navučitelj vu školi: »Reci mi Jožek, kaj mora čovjek prije vsega věmiti, da dojde vu nebo?«

Dijak: »Mora vumrěti.«

Angel.

Mala Jelkica: »Mamika, kaj je to angel?«

Mati: »To su ti deca, koja imaju krila i leliju«.

Mala Jelkica: »Pak zakaj veli otec guvernanti: »Moj angelek?«

Mati (iz kratkog premišljavanja): »Hm — je, ar bu i ona za koji dan odletěla«.

Jednaka starost.

Gospon (fijakeru): »Kaj je star ovaj vaš konj?«

Fijaker: »Od prilike kaj vaš cilinder«.

Priredili:

Glád Ferenez.

»Znam, znam, da njim nemrem prepovedati,« — veli na to keresturčan — »niti mi to nije nakana — a niti mi duhan na prsa neškodi — nego znaju, ovde pod klupjum imam vrečicu puškinog praha, kojega nosim gosponu fürštovomu jagaru, jer bude na skoro onde jesenski lov, na kojega i gospodin direktor Molnár dojde s mnogom drugom gospodom.«

Na te rieči čakovčanec kak stiena preblede i biti cigaru kroz prozor daleko van u polje iz vagona,

Kad je vlak u Kanizsu prispel, posegne prefrigani keresturčan pod klup po svoju vrečicu — krumpira, kojega je na dar nosil gazdi, pri kojem mu je sin dijak bil na stanu, liepo se nasmije, pozdravi i otide.

Keresturčan izbilja nije bil dohandjar, te se je na ov liepi način riešil toga, da bi mu tko cielim putem pod nos pušil.

Em. Kollay.

LOTERIJA Beč 17-ga oktobra 1896.
58 69 75 52 25

Gabona árak. — Cena žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frttól	frtig
Buza	Pšenica	6·75	—
Zab	Zob	5·25	—
Rozs	Hrž	5·75	—
Kukoricza ó	Kuruza stara	4·20	—
» » uj	» nova	4·05	—
Árpa	Ječmen	4·—	—
Fehér bab uj	Grah beli	6·50	—
Sárga » »	» žuti	5·25	—
Vegyes » »	» zmešan	5.25	—
Lenmag	Len	8.—	—
Bükköny	Grahorka	4.50	—

Odgovorni urednik
MARGITAI JÓZSEF.
Glavni suradnik
GLÁD FERENCZ.

Nyilttér.*

E rovat alatt közlöttekért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelösséget a *Szerk.*

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes *Henneberg-selyem* 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt sat. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szin és mintázatban sat.) a megrendelt áru postabér és vámmentesen házhoz szállitva, mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** — Svájczba czimzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 4

Az „Agrária“

bankforgalmi intézet

(a hollandi hitelbank vezérképviselősége)

Budapest, Kerepesi-ut 73.

Fennálló **jelzálogi kölcsönök** bélyeg- és illetékmentes konvertálását és pedig földbirtokra **3- és fél-4%-os,** egész 60 évi törlesztéses kölcsönökre elvállal és ezek, valamint uj kölcsönök elnyerése iránt levélbeli tudakozódásokra és minden megkivánt felvilágositással szolgál.

2000 frton alóli ügyletek ez idő szerint el nem fogadtatnak.

609 4—*

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyvnyomdája

Csáktornyán,

a legujabb gyorssajtókkal és diszes uj betükkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat,

u. m. **névjegyek, levélfejek, meghivók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket, — számlák, körlevelek, hivatalos** és **magán nyomtatványokat, röpiratokat, műveket** stb. stb.

bármely nyelven és kivitelben

a legjutányosabb árak mellett.

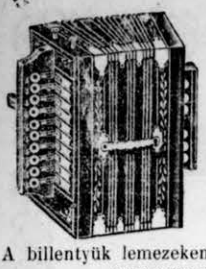

Csak $4^1/_2$ forintért

szállítom világhirü

„BOHEMIA“

vonóharmonikámat, mely **hosszu** billentyükkel és **gyöngyház** ablakocskákkal van ellátva, ugyszintén 2 kettős fuvóval 11 soros erős bőrrel, valamint elpusztithatlan bronsz-védsarkokkal. A billentyük lemezeken állanak, miáltal gyönyörü orgonaszerü hangja van.

40 billentyüs 2 reg. és nagys. $15^1/_2 \times 33$ cm. $= 4^1/_2$ frt
60 » 3 » » 17×34 » $= 5^1/_2$ »
80 » 4 » » $17^1/_2 \times 34^1/_2$ » $= 6^1/_2$ »

Hozzávaló iskola magántanulásra ingyen. Csomagolás és szállitási dij 60 krajczár. — Árjegyzék dijmentesen.

SCHUSTER C. A. harmonikakészitő,
603 **Graslitz,** Csehország. 6—20

Szétküldés utánvétel mellett. Becserélés elfogadtatik. Összeköttetés viszontelárusitókkal kerestetik.

Jelzálog-kölcsönöket

földbirtokra $3^1/_2\%$, házakra $4^1/_2\%$, másnemü ingatlanokra **5%** mellett **legmagasabb összegekben** ajánlunk.

E kölcsönök konevertálásuknál bélyeg- és illetékmentességet élveznek.

Erdőkihasználások, birtokparczellázások átvétele. Birtokok szövetkezeteknek hosszu lefizetési tartamra eladatnak.

MAGYAR LLOYD közgazdasági vállalat
618 3—8 BUDAPEST, Király-u. 70.

Képviselőségek
és
ügynökségek
törvényesen megengedett
SORSJEGYEKNEK
havi részletfizetésre
való eladására

betölthetők egy elsőrangu bankháznál (részvénytársaság) **magas jutalék** és **fixum** mellett.

Ajánlatok **„Kiváló erő“** jelige alatt

ECKSTEIN BERNÁT
hirdetési irodájába
Budapest, Fürdő-utca 4. szám
621 intézendők. 2—3

SZIVATTYUK

mindenneme, házi nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint inoxidált szivattyuk rozsda ellen védve.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

MÉRLEGEK,

legujabb javitott rendszerü **tizedes százados** és **hidmérlegek** fából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. **Embermérlegek. mérlegek házi használatra, barommérlegek.** Commandit-társaság **szivattyu** és **mérleggyártása.**

W. GARVENS, Wien.

I., Wallfischgassa 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6. sz.

641 16—36

Tessék árjegyzéket kérni!!!

Tessék árjegyzéket kérni!!!

Cseresnye és meggyfa-csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet: cseresnyéből ***80,000*** *drb, meggyből* ***50,000*** *drb.*

Cseresnyefa-csemeték árai: a 160—200—240 czentiméter magas hajtással biró, gazdag gyökerü, életerős 1—2 éves csemeték darabja (azok erőssége szerint) **20** krtól **40** krig.

Meggyfa-csemeték árai: az 1—2—3—4 éves, gazdag gyökerü, igen szép fejlődésü, életerős csemeték darabja (azok erőssége szerint) **20** krtól **50** krig.

Nagybani árak:

100 darab	40 kros csemete	1 vagy tobb fajban	38 frt			
250 »	40 » »	1 » »	36 »			
500 »	40 » »	1 » »	34 »			
1000 »	40 » »	1 » »	32 »			
5000 »	40 » »	1 » »	30 »			

100-an-kint.

A 4—5 éves, igen erős meggyfa-csemeték 100-a 48 frt, 250 drb vételénél 45 frt, 500 drb vételénél 44 frt.

Igen nagy készlet van a következő cseresznye-fajokból: Germersdorfi nagy, Nagy fekete ropogós, Korai májusi cseresznye, Badacsonyi óriás, Ferencz császár ropogósa, Dönnissen sárga ropogósa, Hedelfingeni óriás, Dr. Entz feketéje, Schneider kései ropogósa, Coburgi korai fekete, Glocker óriása, Büttner kései ropogósa, Mezel ropogósa, Renerchen ropogósa, Heintze korai cseresznyéje, Korponai fekete ropogós, Mückebergi nagy, Disznódi fűszeres, Jaboulay ropogósa, Hollandi herczegnő, Kanizsai fekete Esperen ropogósa stb. stb. stb.

Igen nagy készlet van a következő meggy-fajokból: Kőrösi meggy, (Spanyol meggy), Spanyol meggy piros, Pándi meggy, Korai Hortensia, Hortensia királynő, Eugenia, Váltva érő, Olgnesi apátnő, stb. stb.

A fenti cseresznye és meggyfajokon kivül adatnak ki **körte, alma, szilva, őszi** és **kajszinbaraczk, lisponya, birs-** és **eperfa-ojtványok** ugy gazdasági mint törpére nevelt 1—2—3—4 éves példányokban, még pedig gazdag fajválaszték mellett. A csemeték tisztán homok talajon nevekedtek s ezért gazdag gyökérzet s biztos fogamzási képességgel birnak, ezen felül hiteles fajuak, edzett természetüek, egészségesek, hosszu életüek és igen olcsók is. Adatik ki fentieken kivül 1—2—3—4 éves vadoncz is, körtéből, almából, dioncinból, paradicsom-alma, birs, beszterczei szilva, duránczai szilva, Prunus Myrobolana, Saint Joulien, kökény, mandula, sárga baraczk, cseresznye, fekete meggy, sajmeggy és eperből, melynek árai (vastagság szerint) **1000**-kint **5·85** frtról **19·80** frtra emelkednek.

Az **UNGHVÁRY LÁSZLÓ-féle czeglédi** gyümölcsfa-iskola ma már 140 holdi terjedelmü. Van benne 1.100.000 nemes és 15,000.000 vadoncz csemete s igy az ma már, mint tisztán gyümölcsfa-iskola a föld kerekségén található ilynemü telepek közt az első helyen áll. Egyébként is nagyot haladt a **Unghváry László-féle czég** egy év alatt az által, hogy a telepet (száraz időre való számitással) artézi kuttal látta el; nemkülönben a sok eső, illetve csapadékos időre való számitással vizlevezető árkokat létesit. (Ezen munkálatok tavaszig mind befejeztetnek). Küllet ez év őszén és a következő év tavaszán 4000 drb anyafát. Tenyleg megkezdte a diszbokrok és diszfák, valamint a rózsatenyésztést is. Boldogult **Bereczki Máténak** ugy a mező-kovácsházi, valamint kunágotai kisérleti telepe a czég talajjonába ment át. A czég, mint életképes vállalat, **Kecskeméten** is létesitett egy nagyobb szabásu, 449 holdas gyümölcsfa-iskolát. Stb. Stb.

622 **!! Tessék árjegyzéket kérni !!** 1—3

Nyomatott Fischel Fülöp (Strausz Sándor) gyorssajtóján Csáktornyán.